

לעוי רשי

הנזכר בפונטי ארכח מעליהם וה' אדם מצוין להתגרות בתן שבבו וסופו אל הדם האחרון רגנרטו שמניה אמרות העולם מובלם כי הא דאכבי שעמיה איסודר אל כהירדי תלה מא מא אמר אכבי יא מא רסני עתה רוחו סבָּא חנא ליה כלוילו בכל יום שאומר ייך בע

ישלים לך אל תקורי ישלים לך אל לא שללנו לך שעיה קראו מכם שאלתך
הדרימו מבשול מודרך עמי יחויקאל קראו אבן שנאמר יהושע ר' אמרת את לך
לב בשיר זיאאל קראו צפונו שנאמר יואת העצני ארליך מעיליכם ת"ד ואה
יציה' שצפנן ועומד בלבבו של אדם והחרתו אל הארץ ציה' ושםמה למקום שאין
את פניו להם הקטוני שנות עיניים במרקש ראשון והחריבו והר תלמידי חכמים שוו ועה
שנתן עיניים במרקש שני החריבו והר תלמידי חכמים שוו ועה באשר החול
ונגרה בשונאים של ישראל כי הנגיד לעשיהם אמרacci ובתלמידי חכמים יותר
להחואן ובגראן קאמר להחואן אהטה נגידים וגראן אמרacci ואורודא אמרacci איזיל אפרשינו
פרס אגאנמא כי הו פרשי מהדרי טעמינו דקא אמרacci אוורוזן זטורון
לי היה לא היה מץ לאוקומה נפשה אל תל לא נפשה בעיבורא דרשא ומיטצער
כל הגראן מוחביו צרו גדור הימנו אמרacci רב יצחק צרו של אדם ימתנברג

ט) גולן לאיל נביון וכיה
כערין ענן מומך וקוט
יערט פורט ד' קפלון ומיפוי
פיש גולדמן לינו ברית זען.
ז) פול קין ועם כבירותו

בין העוריה והחיל והיה בניו כיוף ומוקף רוגבדין של אבן והוא היה נקרא בית המזודך. וושני פתחים היו לו אחר מתחה לעוריה ואחד פתוח לחיל : י' וארכע לשכנת היי בו . שיחס קודש ושתים חול . וראשי פספסין סבדליין בין הקדרש והחול . ומטה היי משפטות טערובית דרומית לשכנת הפלאים . ודרומית מזרומית לשכנת עוזי לחם הפנים . מזרומית צפונית בה גנוו בית חמשתו אבני מובח שחקצום מלבי יון . צפונית מערבית בה יורדין לבית הטבילה : זיא היורד לבית הטבילה מלשכה זו . היה חול בפסיבת החולכת תחת המקדש כלו והנורות דילוקיות פכאנן ומיכאן עד שמנע לבית הטבילה . ומדורה היהה שם . נובית הכסא של בבוד וחו כבورو . נצאו נעל בירוע שיש שם אס : יב אויך העוריה מן הטרחה למערב קפז וזה השבונן . ספטול טערבי של עוזה עד כוחל היחיל אהה עשרה אסיה . ואורך היחיל כלו מאה אמתה . בין האלים ולטומא שתים ועשרים . המזוכחה שחס ושלשים . מקום דריסת רגלי הכהנים והוא נקרא עוזרת חנינס את עשרה אסיה . טקום דריסת גבלי ישראל והוא הדנקרא עוזרת ישראל אסיה : יג' ורוחב העוריה טן הצפן לדורות מאה ושלשים וחמש וזה השבונן . מכוטל צפוני עד בית המטבחים שטונה אסיות . בית המטבחים יב' באשות ומחזה . ושם חולין וכפשיין את הקדרשים בערו : יד' פקום השולחנות שטונה אסות ובו שולחנות של שיש שנמיחין עליהן הנתרים ומדיחין את הבשר לבשלו . ושמונה שלוחנות היו . ובצד טקום השולחנות טקום הטעבות כיד אמתה . ושם שוחטין את הקדרשים : פן' ובין טקום הטרבעות והמזוכחה שטונה אסות חמוץ כל'ב , והגבש שלשים . ובין הכבש ולכוטל דרום יב' אמתה ומחזה . סכוטל צפוני של עורה עד כוחל המזוכחה שהוא יוחיב שישים ומחזה . וכנדורי מכותל האולם עד כוחל טורייה של עורה אוריך שש ושביעים : פן' כל הטרבעה הזה הוא תגקרה צפון הוא המטבחים שעוחתין בו קדרשי קדרים : ין שטונה לשכנת היי בעוריה ישראל . נ' בצתן . וכן בדרום . שבדרום לשכנת המלך . לשכנת הטרווה . לשכנת המדרין . לשכנת המלה ש נוותנן טלה לךרבן . לשכנת הטרווה שבטליחן עורות הקדרשים . על גנה היזחה בית טכילה לכחן נדול ביום הכתורים . לשכנת המדרין שם היו מדיחין קרבוי הקדרשים וטשס טביבה עליה לגן בית הטרווה . והשלש שבצתן לשכנת הגזיות . לשכנת הנוליה . לשכנת העץ . לשכנת הגזיות שבכח סנהדרין נדוליה יושבת . חזיה היה קרש ותzieה היה חול . אלה שני פתחים אחד לקדרש ואחר לחול ובכח של חול היה הסנהדרין יושבן . לשכנת הנוליה שם היהת נור שמלאין ממעו בנוליה וטשס מספקין מיטס לכל העורה . ולשכנת העץ היהת אחורי שথיהן והיא היהת לשכנת בגין היהת הנקראת לשכנת פרהדרין . ונג שלשן שוה . ונג שלשן אחרות היה שם בעוריה ישראל . אחת טיטין שער טורחי והוא לשכנת פנום הטרבליש . ואחת טשטיילו והוא לשכנת עושה חביתין :

פרק ששי

א. המקדש יכול לא היה בטישור אלא בטعلاה הדר . כאשר נכנס משער מורי חיל של הר הבית טהרה עד סוף החיל בשווה

פְּשָׁנָה לַמֶּלֶךְ

ו שהთallow לפזרן בעניין המחיצה שבין נשים לבניהם בכיה"ג שנשאר לנו למקדש מעט ואפשר שאין חסודים שיברו אידיאנו אלא מהصرור ירידעת חומר האיסור ולכן רוצה כתורה שאבאר מקור הדיון וחומר האיסור ושיעור גובה המחייב.

והנה עצם הדיון שאף אם האנשים הם בלבד אחד והנשים בלבד אחר אוטרין הן להיות ללא מחיצה הוא לע"ד דינא דאוריתא. וראיה מסוכה דף נ"א שהקשה בגמ' על הגזותרא שעשו בעודת נשים במו"ז יוציא הרשותן של חג כדי להושיב נשים מלמעלה והנשים מלמטה, הכתיב הכל בכתב, שאסור להוסיף שם שום דבר לבני חכית ובוורה ותרץ רבDKRA אשכחו שצורך להבדיל אנשים מנשים כבדרשי עייש. ושות שפונת התירוץ והוא שלכן הוא כמפורט שצורך לעשות היוזן והגוווטרא ולא הוצרך להאמור זה ע"י גדר החוחה וננתן הנביא שהודיעו להם ע"פ ז"ה מלאכת התבנית והורי ג"ז מילא בכל הכל בכתב. ואם היה זה רק איסור דרבנן לא היה שיר למיר שהוא מילא בכלל הכל בכתוב כיון שא"צ זה מדאורייתא ולדוחות וראי לא שיר שירחת את האיסור הדבל בכתוב אף אם היה איסור מדאורייתא וכ"ש איסור שהוא מודרבנן לא יರאה איסור הכל בכתב שהוא מדאורייתא וכמפורט בחולין ומצד איסור הכל בכתוב ידועין שלא בעניין כסוי והם במוקשין. אלא צוריך לומר שהוא איסור מדאורייתא וכן הוא מילא כמפורט שצורך לעשות היוזן וגוווטראות אף שלא נאמר זה ע"י הנביאים בהכל בכתב.

וכן הוא בירושלמי סוכה פ"ה ה"ב שאמרו ע"ז שעשו התקון בהוספה על הבני ממי למדו מרבר הורדה עיריש אלמא שהוא נקרא דבר תורה ואפי שאינו אלא קרא בדברי קבלה יש למילוי ספר שחירי לא בא הקרא לחדר איסורי שנימא לא ילפין שם אלא שנאמר בקרא דבריו קבלה שיטפירו כדין התורה אנשים בלבד ונשים בלבד. והוא כמו שלמדנו כמה דינים ממעשיהם של הנביאים והשופטים והמלכים שהוnero בקראי זכרוי קבלת.

ועין בתוס' זחים דף ל"ג שפורסם ברכיריהם, שבשביל איסור דרבנן היה איסור לוטסיף שכתו ליעבר פשוף כדי לקיים סמיכה باسم מצורע שסובד שהוא מדאורייתא ולא יצטרכו לבטל דין תיקף לסמיכה שהיתה מצד גירדה שמא ירבה בפסיעות, א"א משום דירבה בפסיעות גירדה דרבנן בעלמא היא וקרי כאן הכל בכתב עיריש, וא"כ גם הכא אם היה זה רק מודרבנן לא היה אפשר להוסיף אלא ודאי שהוצרכו לעשות הגזותרא מדאורייתא שמיילא הוא בכלל הכל בכתב לדען.

בלא מפה, וכן הוא בכל המפרשים, וכי' בשעה"צ אות ח' דוגם כזמננו שאין מצוי להניח ולא מטפח פעמים שנשפט קצת המטפח מתחתיו והשלוחן משמש לס"ת וזה אין שיר בהכסא שמניחין עליו רק עד שיצטרכו לקרות בו שם אין פותחין אותה כלל והס"ת מוטפח בהמעילין, ואף אם נימא שהמעילן בטלין להס"ת ונחשך המטפח משמש להס"ת אף שהוא מלבוש בהמעילין, מ"ט הוא אין שיר להושך לשימוש המטפח רק בתוס"ת שקורין בה משום שעוסקים בה להעכיר העמודין בכל רגע ולא בתוס"ת שמניחין אותה ואין מטלין אותה שם עד שלוקחים אותה שם. ולכנן לא מובן מה שפי' חבי' שתואר הכסא שמניחין עליו עד שיגמור בראונה. ובאו"ח לא פ"י כן. ומהג"א ודאי לא מפרש בן אדם כורסיא והוא כסא שם מניחין את הס"ת החנית הרי מפורש שלא בירושלמי ומאי הוקשה לו על מה שאינו עושים בירושלמי ומס' סופרים הא מפורש בגמ' דירון שהלכה במתו נגר הירושלמי שמוציאין בכ"א ומניחין אותה על כסא המוכן להו, וא"כ מוכרhookן לומר שהמג"א פלוג על הבב"י. ומדלא הביאו לא המג"א ולא מהצה"ש את הבב"י והפרישה ממשע קצת שלא היה זה בגדרותם. עכ"ם מכיוון שלא נמצא זה אלא בבב"י ופרישה ביר"ד ולא בעיקר המקום שהוא בא"ח והמג"א פליג. ובירושלמי ודאי קשה ע"ז וצער' דברי תב"י והפרישה אין לעשותו למעשה ובפרט במקומותינו שלעולם נהגו שמחזיקים את הס"ת בידים בישיבה. ואם לא ניתן מי שיזיק יעשה כר' יוסה בירושלמי שלא יוציאו נשניה עד שכינוי הראשונה.

ידיו.

משה פיננסטיין

סימן לט

בעניין המחיצה שצורך להיות בbijeh"z בין אנשים לנשים ושיעור גובהה

כ"ב טבת תש"ו.

מע"ב יידי הנכבד מאיר הרה"ג מוהר"ר דוד שטערן מנהל ישיבת תורה ודעת.

באה דשאלנו לבא"ר עניין המחיצה שצורך להיות בין אנשים לנשים בכיה"ג ובמה הוא שייעוד גובהה אליו דהלהכתא משום שיש מקומות במדינתנו

אף שהיו מובדلين בדין מחיצה שמורעיה לשאר דברים שצרכין מחיצה לא הוועלה להו ונחשבו כמעורבין ואסור מדאוריתא ומיי' כמפורש שיפשו גזוטרא.

היווצה מותם גם בכתבי הכנסת שמתבקשין שם אנשים ונשים להחפלו טוב יותר לעשות גזוטרא שהנשים יהיו למלטה, ואם מאיזה טעם קשה לעשות גזוטרא צריכים לעשות מחיצה ממש כו' שתמנע מלבוא לידי קלות ראש ולא סגי במה שנחבה מחיצה לכל דבר כגון בשערים פתחיים כמו שרינו שלא הוועלה במקודש והיה אסור מדאוריתא. וכן לא סגי גם במחיצה של עשרה טפחים מן הקרקע שאינה כלום לעניין קלות ראש שהרי יכולם לדבר ולהרבות שיחה עם הנשים בעלי שם קושי וליגע בידיהם ואין לך קלות ראש גדולה מזו ונחשבו כמעורבין ממש ואסור מדאוריתא שגורעה היא מחיצה שהבדילה בין עורת נשים לחיל במקודש שלא הוועלה אף שהיתה יותר ניכר, אלא צריכים לעשות מחיצה בגבהה במידה כו' שלא יבואו לידי קלות ראש.

אבל מסתבר לע"ד שסגי במחיצה גובהה עד אחר הכתמים, רהרי חווין שהמחיצה אינה מצד איסור הסתכלות כדכתבתי לעיל שוה הרי ירע' גם מהalla ומ"מ התירו ולא חשו זה. אף אחר התקון הגדול לא נזכר שהיתה שם רק גזוטרא שהיא מקרים מוגבלים על חווין הבלתי וסתם גזוטרא אינה במחיצה עין עירובין דף פ"ז ובתוס' דף פ"ז ובפי המשנה לתרמ"ב שם ונמצאו שנראו הנשים כיו' שלא הקיפו את הגזוטרא במחיצה ולא חשו זה, ואף שלא נראו להאנשים שעמדו תחת הגזוטרא מ"מ הרי נדרו להאנשים העומדים באמצעות.

ואף שהתרמ"ב לפירטנו לשנה סוכה שם כתוב כדי שלא יסתכלו האנשים בנשים עיי'ש, בע"כ אין הפרש מצד אישוס ההסתכלות כרעליל וגם שהרי אף כשהו למלטה הן נראות מכיוון שלא הוחכר שהיתה מחיצה להגוזטרא כרעליל. ורווח לומר שגם מכיוון שלא נראו אלא להעומדים באמצעות איזען שם היו רק המרעדים בשמה בית השואבה שם היו רק חסידים ואנשי מעשה שלהם אין קפidea בהסתכלות כרעליב גידל ברבות דף כ. שהרי לא בכל חסידים ואנשי מעשה מצינו מעלה זו ודרכ נידל דהא רבנן דרכ גירל וכן רבנן דרי' אהא בכתובות דף י"ז הי' ג'כ חסידים ואנשי מעשה ולא היהת להם מעלה זו. ואדרבה אמר אבי בסוכה דף ג' ובת"ח יותר מוכלים ובסוף קידושין מצינו בר"ט ור' טרפון שעוד החמיירו על עצמן גם בדברים שאנשים פשוטים לא נחשדו עליהם ולא סמכו על חסידותם ותורתם. וגם ודאי שהיו באמצעותם גם מהעת הכאים לראות שלא נקרו

הו בעודת נשים והאנשים היו ברוחבה של חול הבית ובחיל, שהיתה מחיצה גדולה ביןיהם בדין מחיצה אבל כיון שהוצרכו לעמוד נגד השערים הפתוחים כדי לראות את השמה ראו שבאו לידי קלות ראש ולא הופיעה המחיצה ואי' היה עדיין אסור מדאוריתא שכן יותר לעשות הגוזטרא שמות ראה שהוא מדאוריתא כדברה. ואין לו מר שחייב איש לפנים, חדא יהוד שהוא מדאוריתא שמא יבנ' איש לפנים, חדא דאי' איפכא הוא לר' כתנא בקידושין דף פ"א שיורד עדי' נשים מבפנים ואנשיים מבחוץ, וגם לא כביריתא דתנא איפכא ונימא שביריתא דכאן היא המתניתה בקדושים, דהא ביריתא רהתם מתיר אנשיים מבפנים ונשים בחוץ והכא אסור למסקנא בתורייתו וגם אין שיריך למילול על מעשה רב. וגם בנשים הרהה באלו שהו בשמחת בית השואבה אין לחוש לייחוד בין לרמ"ב בין לרשי', שלרמ"ב' שאסור אף עם נשים הרבה איננו אסור מצד שמא יפרוש אלא דוקא בפירוש כדאיתא בפ"ב מא"ב ה"ח ולרש"י שאסור שמא יפרוש הוא איננו אסור עם הרהה נשים, עין בח"מ אה"ע סי' כ"ב סק"י. ועוד שלא היה שיק' יהוד כלל הטעם דבר' המקומות היו פחוית והולכת דרך שם בכל עת אל מחוץ להר הבית ולהיל ולὔורת נשים ולעדרה וכן מעוראה ולחוץ ועדי' מביה שפתחו פתחו לר"ה. וכן ציריך לומר שהאיסור הוא רק משומן קלות ראש, וחשבו מתחלה שמה שבאו לידי קלות ראש היה מהמת שהאנשים הוציאו לראות דוקא דרך הנשים שהרי שניים הסתכלו למקומות אחד באו לידי קלות ראש, שאף שמצד ההסתכלות עצמה חזינן שלא הייתה הקפidea דהא זה ידעו גם מהalla, וא"כ היה באפנ' המותר שלא נראו מקומות המכוסים ולא חשבו שישתכלו במונגה להינות שהו אסור אף במקומות המגולים ולכך התירו בשלא ידעו שיבאו לידי קלות ראש, אבל כשראו שבאו מזה לידי קלות ראש שהוא להרבות שיחה ביניהם ולגיעה בידיהם וכדומה התקינו להחליף שהנשים יהיו מבחוץ אחורי האנשים שבזה יש מעלה שאין הכרה שישתכלו בהן עין בתוס' סנהדרין דף כ. אבל עדיין באו לידי קלות ראש שכיוון שלא הייתה מחיצה במקום השערים היה בא הלוות ואש מצד הנשים שראו דרך האנשים ולפיכך אף שלכל דבר הצריך מחיצה הרי הוא מחיצה גמורה מים לעניין הברלת אנשים ונשים אינה כלום שעדיין הם כמעורבין ובאיין קלות ראש. ונתברר שצריכים מדאוריתא לעשות גזוטרא שיהיו הנשים מלמעלה והאנשים מלמטה שדק או איןם כמעורבין, וכלשון המשנה במדות והקיפה כצוצטרא שהנשים דוחאות מלמעל והאנשים מלמטה כדי שלא יהיו מעורבין. וכן פסק הרמ"ב פ"ה מביה'ב ה"ט. אלמא שבתחולת

אלא שהקיפו בשקופין אטומים ואין בלשון הוה תלונת הכלל, ולכו צריך לפרש כמו שפירושתי.

ולכן במחזאה גבורה עד אמר הכתובים שמתכחך שאין לבוא לידי קלות בראש יש להתייר, והוא גבורה ג' אמותו שתו יית טפחים כדאיתא בשבת דף ז' עין בראשי ותוס' שם ובתוס' עירובין דף מ' ותוס' ב' ב' דף ק'. ואף שלרשב'ם שם שעם הרашן דו' ג' אמות יש להקל ביז' טפחים שפותה מיין ושליש א' כד' שלא יקשה עליו מהא דשבת שמפורש שם שלכה'ט קרוב ליז' חוו עד הכתובים, מ' י' יש לאציריך י' טפחים כהו', שפי' הרשב'ם תמות, ואף שנדראים הראשים אף ביהם טפחים כטעמודות, לא יבא מזה לידי קלות ראש. והמחמירין לtagביה המחיצה עד שלא יתראו גם ראייתן תבא עליהן ברכת, ובפרנס שהרבה נשים במרינה זו אינן נזהרות בכיסוי הראש. אבל לדינה יש להתדי גם בגבורה רק י' טפחים ואם שנמצאות שם גם פרועי ראש כבר הורה וכן בעל ערך השולחן שבזהו שבעה'ר יש גבורה כמותן מותר להתפלל לנגדן ולכו אין למחות אבל בפתח מ' י' טפחים אטור וצריך למחות בכל התוקף כי אף אם היה אטור רק מודרבנן צריך למחות כי' שליע'ד הוא מדאוריתא כדוחכתי לעיל.

והנה יש מקום לומר שرك במרקש היה אסור מדאוריתא מושום דין יראה דומךורי תיראו שאם הוא בקלות ראשינו יראה וא' בבייח'ן הוא רק מודרבנן שאטרו גם בהם קלות ראש ולא מהני גם חנאי עין במגילה דף כ' ושב'ע או'ת סי' ק' נ' סע' י' וא' וכ'ש קלות ראש של איסור שאין מועיל בה תבאי. אבל בשעת התפללה וכמושיכרין שם שמים ודבורי תורה וקדושה מסתבר שהוא דאוריתא שללא הקדושה שמייקנו בבייח'ן כתוב הר'ן במגילה דף כ' שהוא מושום שעיקריו עשי לומר בו רב רבר שבקודשה עיי'ש ואם דברי הקדשה עצמן אין בהם ריני הקדשה לא היה שייד לתקן קדושה על בייח'ן בשביבם, ולכו משמע שבעת התפללה הרי הוא בירני קדושה מדאוריתא. ויתיה אסור לנטרג בו קלות ראש בתפללה מדאוריתא. אבל מוכרchein קצת לומר שדין זה הוא מדאוריתא בכל מקום קבוץ שתורי ההספד שלעתיר שלמדין שם לא מצאנו בו שיתיה במרקש ולא שם לא נאסר מדאוריתא אלא לצניעות בעלמא איך שייד למילך מזה איסור דאוריתא למרקש אל'א משמע שהוא איסור בכל מקום שצרכין להקצתו בו אנשיים ונשים שאסוריין להיות ללא הבדלה מוחיצה בינויהם כדי שלא יבואו לידי קלות ראש. אך אולי אף שהספד יהיה לצניעות בעלמא הוא עכיפ ראייה שיש בזה

בשם מקום שלא הנימן להרואים לעמוד במקום המרתקדים.

ומל'zion הרמב'ם בטירשו משמע שמדובר האנשיים לא היה למטה תחת הגוזטרא שכטב שהיו מתכנים מקום לאנשים ומקומות לנשים ומקומות הנשים למלعلا ממקום האנשיים ולא כתוב כלשון הרע'ב שהיה מושיבין הגושים מלמעלה והאנשיים מלמטה. שהיה משמע תחת הגוזטרא, אלא משמע שלא היו האנשיים למטה מן הגושים אלא מקום האנשיים היה למטה על הרצפה ומקומות הנשים היה למעלה במקום גבורה וכן משמע גם מלשונו בפי' מלולב הי'ב.

ובזה מובן פידושו במדוז פ' ב' פ' יה' שכטב שהקיפו אותה בשקופין אטומים ועשו בחם כמין מעלות כדי שיביטו מהן הנשים בשעת כניסה ישראל לשם בית השואבה עי'ש וכונתו שלא חין וויזין יוצאי מתקותלים להנית שם גוזטרא כפרשי' רלפידי'ו לא היה שם כותל אלא שעשו הגוזטרא אטומה עד הקruk' ושקופים הוא מלשון השקפה, ונעשה כמעלות לצד תערוה שייעמדו עליהם להבטית ממש. ונמצא שלא היה כלל מקום תחת הגוזטרא לא כפרשי' וא' נמצאו שנראו הנשים לכל האנשיים לפירשו של הרמ'בם, ומוכתרין לומר שכונתו בפי'ו לטotta להסתכלות כואת שיכולה להביא לירוי קלות ראש שהוא רק כטעמודה הנשים למטה בלבד מתחיה או אף במתיאת נמוכה שחון כמעורבין. וככתוב זה מהמת שסובר שהסתכלות מביאה לקלות ראש כמו שכטב המת'יט ואמנס הסתכלות האנשיים בנשים מביאה לידי קלות ראש, אבל עכיפ רך כאפשר לבא מזה קלות ראש שייך לאיסור וכשהן למטה אף ללא מתחיה ולמטה במחיצה גבורה עד אחר הכתובים שאין שייך לחוש לקלות ראש לא איכפת לו בסתכלות אף להרמ'בם בפי'ו לטotta. ואך אם נסתפק בគונתו בפי'ו לדינה אין לנו אלא מש'יכ' הרמ'ב'ם בהלכותיו פ' יה' מביה'ב החיט שהוא כדי שלא יהיה מעורבבין וכן בפי' מלולב הי'ב שכטב כדי שלא יתעורר אליו עם אלו והוא כמו שבארתי שבלא מתחיה גבורה יחשבו כמעורבבין כיון שבאיו מות קלות ראש אבל מצד הסתכלות עצמה אין לחוש.

ואין לטעות לפרש בלשון שקופין אטומים שכטב הרמ'ב' בפי'ו למדוז שהו שם חלונות שקופים אטומים וכמו בחלונות המקדש שפרשי' במנחות דף פ' י' שהיה רחבות מבנים וצרים מכחוץ וכאן יהיה להיפוך שבאפטן זה נאמר שהן רוואות ואין גראות כיכ' ונפרש בפי'ו בסוכה שהוא מצד הסתכלות בלבד, שהרי לא אמר שעשו תלונות שקופים אטומים

אסור ויקשה על הרמבי' ור' ר' דכתבו ונתקוין ליתנות ומשען שלא רק על אכבע קפנה כתבו זה אלא אף על כל מקום שדרכו להיות מגולות דאל"כ אין חילוק בין מקומות המכוסים למקומות המגולין ואיך כתב שם הש"ע באותו הסעיף וברמבי' שם הכא' תרין שאסור להסתכל בנשים שעומדות על הכביסה, שתוא משום שמגולות השוק כדאיתא ברשב"ם ב"ב דף נ"ז הא אף במקומות שהריך להיות מגולות אסור. ולכן משמע שבמקומות המגולות אסור ריקא לשמכין להינות ובמקומות שדרכו להיות מכוסות אסור בכל אופן וא"כ קשה מהא דפ"ג. וצריך לומר דכיוון שההפעל רשב"ג מיפה עד שאמר עלייה מה רבוי מעשי' ה' נחשב וזה הנאה והקשה שפיר ותידץ דלקון זית הווי ולא הספיק לעצום עיניו כטרש"י ונגהña לאונסו.

עכ"פ ודאי אסור להסתכל באשה אפילו במקומות שדרכו להיות מגולות כשמתוכין לראותה ועיין בב"ה או"ח סי' ע"ה סע' א' וזה אסור בכל מקום אפשר ברחובות ויש חיוב על כל ארם להבית כפי האפשר למטה בשולחן בשולך אך לא באמון שהיה פירוש קיומי שהיה מכיון ר' מה מקין. וכן נשבעה אשה לשאול כ"ב וברש"י שם ר' מה מקין. וכן נשבעה אשה לשאול להרב שאלה בענייני איסור והיתר מהויב להשתדל שלא להביט בפניהם כדי שלא יבא ליתנות חז'ו מהראיה וכן בכל מקום שפוגע בנשים. אבל לא בשביול זה הוא עניין חיוב המתייצה בהכח"ג ובכל מקום שמהטאפסים שמויבין לעשות מתייצה בין אנשים לנשים כי בשבייל איסור הסתכלות הוא כמו בכל מקום שהוא דין על האנשים שלא יסתכלו בהן כמו ברחובות ואם יש מי שיעבור ויסתכל בכוונה לדאות ליתנות אין אלו אחראין להם וכוחוחתה בתשובתי בריאות בדורות ואין מה להספיק. והטעם פשות דזה לא ניכר לאחרים. ורק בשבייל קלות ראש הוא חיוב המתייצה שווה ניכר לאחרים ובאותן מילא גם הם קללות ראש ולידי הרהוט חז'ו שלוה סגי בגובה י"ח טפחים.

אבל ודאי שרואין לבעל נפש להחמיר לעשות כאשר גבואה יותר מרארשין ואיך בשחן לעמלה שלא יתראו וכרכבתהי בתשובתי ואמריו נטמייה לירדי כתריה אשר בונטו היא לשם שמיים שורזה להדפס ספר בשם כה הקודשה והטהרה להקביד אין שרואין להחמיר כי ודאי רצוננו שיוכשר רדא ויחמיו כראוי לבעל נפש ולראייה. אבל כתריה יודע שגם מה שברורתי הדין והשעור להלכה היתה לשם שמיים וביה הייתה מוה תועלת גודלה.

ידידו מוקירו,

משה פינשטיין

ענין קלות ראש שלנו יש לאסזר במקדש מדאוריתא משום מצות יראה ויתה בביבה"ג מדרבנן ובשעת התפללה דאוריתא אבל יותר מסתבר שהוא מדאוריתא בכ"ם קבוע.

ובלא צורך קבוץ אף במקדש מותר שהרי חינה התפללה סמור לעלי הכהן וכשה דדקה נוכננה בקידושין דף נ"ב ולחותפות שם מותרות נשים ליכנס בעורה גם بلا דוחק עין שם אף שנמצאים שם הרבה אנשים אבל במקומות שאיזיכין להתקבץ כהה דשחתת בית השואבה וכשה דיתקbezו להספיד לעתיד הרי הוא רין מדאוריתא שצעריך מחייבת להבדיל בינויהם. ולפיכך גם בתי כנסיות שלנו שמתקבצים להסתכל צrisk שתהיה מחייבת ודוקא מחייבת כו' שלא יבואו מותכה לידי קלות ראש שהוא או בגורטרא שהנשים למלחה והנשים למטה אף בשגראות שם או בחייבת גבוהה עד אחר הכתפים שהוא י"ח טפחים

ידידו מוקירו,

משה פינשטיין

סימן מ

בעניין איסור הסתכלות בנשים

כ"ז מרדשון תשטיין.

מע"כ יידי ר' רב הגאון המפורסם בחבריו צבי חמץ מהר"ר צבי הירש פריעדמאן שליט"א

הנה בדבר אשר הראני מה שכטב כתירה בספריו חילקו בטורתו בספר שלוח דברים ראים בדבר איסור הסתכלות בנשים וגם מה שהביא מס' יעדות דבר. הוא ודאי דין ברוד וטפורש בכמה דוכתי גמ' בעז'ו דף כ' מקרא دون שמרת שלא יסתכל באשה נאה אפילו פנינה ובא"א אפילו מכוערת ובכთובות דף י"ז שנפסק אסור להסתכל בפניו כליה אף בשבייל לחביבה על בעלה ובשבת דף ס"ד א"ר ששת פפני מה מה כתוב כתשיטין שבוחן עם כתשיטין שבפניהם לומד לך כל המסתכל באכבע קטנה של אשה כאילו מסתכל במקומות החורטה וכיה גם בברכות דף כ"ה. ונפסק כן בדמבי' פכ"א מאיסדי ביאה ה"ב ובאה"ע סי' כ"א.

ולקצת יש ראייה מע"ז שם דאפילו ללא כוונה ליתנות אסור להסתכל דהא הקשה על רשב"ג שרואה נגידת זאת נאה ביותר מה דאסור להסתכל ולא תירץ שרשב"ג לא נתכוין ליתנות אלמא דבר כל אופן

שערי לא חוכרה ואם עשו היה זה רק לשמרה בועלמא, אין חילוק בין היגירסא יושבות ל佗אות, דלכ"ע יכולו לראות גם כשות יושבות ועשו כמו שרותות ואם נימא שיש חילוק הוא רק לעניין אם עשו מחייב לשמרהadam יושבות לא היה חש נפילה ולא הוצרכו לעשות מהזאה ואם עומדות הוצרכו למחייב מצור חשש נפילה, אך יותר מסתבר שאין חילוק בין תgrossות.

ומה שרצת כתיה להרש ובשעת התפללה עדין שאין לחוש כלל לקלות ראש ואין כאן איסור מעורבין ובין וא"כ א"צ למחייב כל, ועוד יותר שלפ"ז יכול לישב ממש מעורבין, הנה ח"ז לומר כן, ושרדא ליה מריה לכתיה, רהא במקדש אין נכנסין שם אלא ביראה וא"כ לא היו נכנסין שם אלא לצורך מצוה שהוא העצמן איזה מצוה או ידראות כהנים בעבודתם שנ"כ הוא מצוה, עיין ביום דף ע', ומ"ט היה אסור, חווינן שאין שם קולא במה שעושין או מצוה, וכ"ש בבית הכנסת שאף בשעת התפללה אין חיוב היראה כי"כ כמו במקדש שמפורש בקרא שיש לחוש לקלות ראש. ואדרבה היה מקום קצת לומר דהאיסור שלא יהיה מעורבין הוא במקדש מצד חיוב היראה שאם הוא באומן שיוכין לבא לירוי ק"ר אין זה ביראה, וא"כ יהיה בכיבכ"ג רך מדרבנן שאיסרו גם בהו ק"ר ולא מהני בזה גם חנאי, ובשעת התפללה ממש אפשר גם לפ"ז הוא מדאוריתא כיון שמוכידין או שם שםים ודבריו תורה וקדושה, אבל מהספר דלעחיד לבא שלמדין ממש משמע דהוא איסור בכל מקום שמתќבzin שם לאייה חיוב להתקבץ ובלא צורך חיוב קבוע אף במקדש מותר בהא דתנה שהתפללה במקדש אצל עלי והכא דודקה ונכנסה בקדושין דף נ"ב, ולהתוא שם מותרות ליכנס בעודה.

וחמיינני על כתיה שחייב שנשנים היו באות להקוריב הפטחה דמשמע שסדר בתריה שיש חיוב על כל החבורה להיות בעודה, והא פשות שלא היו באות לעוזה בערב הפטחה אף לתוס' שהיו מותרות ליפנוט בעודה, אלא איש מהחבורות הי' שוחת הפטחה רגאי אף לכתלה שיהיה רך אחד מהחבורות ולכן לא הזיכר התוס' רך מסותה ונזרה. וכן נראה שביע"ט היו אסורות משות שלא היה אפשר לעשות מהזאה בעוזה והיה או חיוב קבוע דפסח בא בכונפייא. ולמ"ר שיש לעשות חבורות של נשים לבן אויל עשי שליה לאיש לשחות, וגם על אלה יהירה לייבא האיסור, דין הברלה שלא יהיו מעורבין הוא ההיפוך מאיסור יהוד שבחרבנה אנשים ונשים שנתקבזו הוא עיקר האיסור.

פרק מא

בעניין המחייב בין אנשים לנשנים
בהערותיו על תשובה בזה

כ"ח מdashon תשי"ב.

מע"כ ידרוי הרב הגאון ר' שמואל טוביה שטרון
רב ביעזבוס סייטי שליטא.

מה שמסיק כתיה בתשובה שבומו שהעורת נשים היא על רצפת אהת עם של גברים סגי בחייב כל דהו בגט ד' טפחים רוחב ו' אורן, לא נראה כלל, אלא עדין תוא איסור גמור מדאוריתא שווה נחשב מעורבין. ובכל אינו מבין כוונת כתיה בר' טפחים רוחב ושרה אורן, ובכל אופן שהוא כונתו בין אם רוחב הוא בגובה והארך הוא במשך הוא אסור אלא שצירק לעשו במשך כל מקום ישיבת הנשים מהזאה גבולה י"ח טפחים, ואם הנשים הן בגובה שעור זה א"צ למחייב מעצם דין זה אלא מدين מעקה שלא יפלן.

וכן לא נראה לע"ר מש"ב בתריה שבגמ' סוכה בברייתא שאיתה שלא יבואו לידי קלות ראש ובירוש' שאיתה שלא יהיו מעורבין פליגי, הנה בתוספתא איתא שהיו בגין לירוי קלות ראש ומסיק שלא יהיו מעורבין, ופשוט שהוא המבדיתא שבגמ' וא"כ הוא טעם אחד, ובמפורש במתני' דמותה שלא יהו מעורבין ולא יפלגו עז אל לא שהוא טעם אחר רמה שבאו לידי ק"ר הוא נחשב מעורבין כרבארתי. וגם מש"ב בתריה לטעמו שהם מצד הסתכלות וצריך גבואה דלטעם קלות ראש הוא מצד הסתכלות וצריך גבואה שלא יהיו נראות כלל ולטעם שלא יהו מעורבין סגי במחייב כ"ה, הנה הוא דבר שא"א לומר כלל, דלא שיריך זה להסתכלות כרבארתי שאף מהזוטרא היו נראות וקלות ראש הוא מה שנקל להם לרבר והם זו וליגע זה בו כרבארתי, ואף לטעם שלא יהיו מעורבין צריך שהזאה גבואה י"ח טפחים וזה סגי שלא יהיה קלות ראש.

ומה שפי' כתיה בשוקפים אוטומים לא נכון לע"ד אלא כדפרישתי שלא היה כל חייבת על הגזוטרא, ומגין לך כתיה שהיתה שם מחייב, אלא היתה הגזוטרא אטומה עד הקruk וכורי שיראו כל הנשים עשו מעלה מעלה, והתיותר הי' משות שהיו במקומות גבוה כרבארתי וכיוון שעל הגזוטרא לא היו חיוב לעשות מהזאה וא"כ אולי לא עשו כלל

סימן מב

בדבר מהיצה בין נשים לנשים בבית הכנתה ובענין הבימה

כ"ה תמו תשט"ז.

מע"ב ידידי הר"ר מרדכי קאהן שליט"א.

הנה בדבר מהיצה שבין הנשים לאנשים וראי מנו הראוי לשאփר טוב לעשות גבואה שלא יתראו הנשים כלל ובפרט במדינה זו שהרבבה נשים הולכות פרועין ראש וגומ בורעות מגולות גם כשהולכות לביתכ"ג ובעה"ר אין כת להמות בידן. אבל בשאי אפשר כבר באורת בתשובה שנדרפה זה הרבה שנים שעריכה להיות גבואה עד אחר הפתפים שהיא לבינוניות ערך ח"י טפחים שהו השיעור מרין מהיצה, וגם אם יהיה בורעות מגולות לא יתראו. ובדבר השער כיון שהוא שעת הדחק שאין מניין באופן אחר יש לסfork על המקילין תרי"ף והרמב"ס שאין השער ערוה לעניין ק"ש ודרכי תורה ובומנו שבעה"ר רוב הנשים הולכות פרועות ראש אפי' שלווא באיסור כתוב בעדרוק השלחן סי' ע"ה שאף להאוסר נמי יש להקל לאחר דעכ"פ הא אין דברן לסתות. ערוה לאיסור ק"ש ודרכי תורה תלוי בדרךך לסתות ממש ולא שתאיסור מחשב למקומות. ולע"ז נראה ראייה גדולה מהא דוחציך רב ששת בברכות דף כ"ד להוכחה דשער באשה ערוה מקרה שעדרך כדעד העזים שהוא קרא ודרכי קבלה ורק מסברא בעלמא שהוא מודשבת לה קרא בגזה כדפרשי". ואמאי לא הביא הקרא דופרע רأس האשה שילפין מות אסוד לילך בגilio הראש ומצד זה הוא מקום מוכסה שעשו להשער דין ערוה. אלא וראי שהאיסור לילך מגולה לא היה עושה את השער בדין ערוה. ולבן הזדרך להביא קרא ומשבח לה בגזה שמota ש"מ תאות היא כרפרשי". וא"כ מאחר שאף דמשבח קרא בגזה לא נאסר לקרות ק"ש כנגד שער פניות שדרוכן לילך פרועות כמפורט בש"ע. אלמא דעתם זה אינו אסור כסדרוכן לילך פרועות. لكن כיון שעטה הרגלו לילך אף הנשות פרועות אף שהוא באיסור אינו ערוה לגבי דרכי תורה. וכך בשעת הדחק יש לסמור ע"ז. ויראי ה"י יש להם להחמיר להפוך פניהם לצד אחד כשאומרים קריית שמע וכל סדר התפללה וכשא"א יסגרו עיניהם כדיון שהעיצמן יcolsן להחמיר אין זה שעיה"ד לפניהם.

מה שרוצים לזרף ירידעה מעשה רשות אם נראות בוה ורעות המגולות אינם כלום אבל אם

ובמקומות קבוע לדרכי הרשות ואף בחנות מוספקני אם יש האיסור זה באופן שליכא חשש יהוד ויותר גיטה שליכא לאיסור זה דתא אשכנז באכילת הפסח שהיו אוכליין האנשי והנסים בבית אחד, והוא שם כמה משפחות שאין לך כל פסה ופסח שלא ומנו עליו יותר מעשרה כדאיתא בפסחים דף ס"ד, ובמדרש הרבה רבתה איכת איתה תנין ר'יח אפיקו מ' ואפיקו נ', בר קפרא אמר אפיקו ק', דריש אין הפסח נאכל בשתי חבורות כדאיתא בפסחים דף פ"ז הרי ייחסו כשתי חבורות כדאיתא בפסחים דף פ"ז ומדריש נשמע שוגם לר' יהודה אף שנאכל בשתי חבורות לא חייבו שהנשים יאכלו בחבורה אחרת. וגם בדף צ"א תנין ואין עשוין חבורות נשים ועבדים וקטנים אף למאי שטפרש רבא שאין עשוין נשים ועבדים בחבורה אחת משום תלות משמע שנשים עם אנשים ישראלים מותר, ולמה דהיה סבור ר' עוקבא בר חנינה לא עבדין לנשים לבון אלא דוקא עם אנשים עי"ש. חווין שוגם לר' יהודה ואידי אליגיה ראשון לאכול בחבורה אהת שמה באלא מחיינה. וגם תא דחילה הופכת פניה שפרשי"ע"מ שארכח"א א"ר יהנן מפנוי שהיא בשתה לאכול לעיני האנשים ע"י שמטחכליין בה שאין שיק בפני אביה ואחיה אלא בפני אנשים אחרים. א"כ מפורש שלא היה מוציא בינהם. אבל בכיהכ"ג ובשעת התפללה הוא איסור ברור ומדוריתא וצריך שתהיה מהיצה של י"ח טפחים בינויים או שייהו הנשים למעלת והנשים למטה כדברתי.

ומש"ב כתראה שאני פירישתי הקושיא על היזון ולא על הגזותראות. הנה כתבתי זה בשם הריעב"ץ במגחותיו ואני אדרבה הקשתי עליו מר"פ כסוי הדם. אך מה שמקשה כתראה ולפיד למה לא מקשין משום איסור לא תטע. הנה פשוט שהזיזון היו של מתקות אך הגזותראות סוברים שהקושיא לא היתה על הנטה הריעב"ץ שם שאדרבה מות לא הקשה מלא תטע הוכיח וזה שטפרש שהקושיא לא היתה על הגזותראות שלא היו קבועין אלא על היזון שהיו קבועים. וכוונתו של היזון ניחה משום שהיו של מתקת. אבל משום הכל בכתב גם במחכות אסור, יידדו,

משה פינשטיין

אגרות

אורח חיים

מה

ולרשב"ם הוא ערך י"ז טפחים אבל כפי הנראה בנסי רוזין הם לפחות מעט מוה, שכן לכתלה היה להם אכן כמות שתהיה בבית הכנסת הקודם דהה ואדי מעלה אילא בדברים כאלו להרחק מה שאפשר ביזור, אבל לדינא הפקות שיש להקל בדוחק הוא לא פחות מששים אינטשעס גבוח מצד הנשים, וההפסק שעשו ללא מחיצת שחננים יתרהקו מקריר המחייב שתי אמות וממחאה והאנשים יתרהקו שני מותם ומהזה אינו כלום לעניין וזה, וכלנו כאשר עשו מחיצה של 54 אינטשעס צריכין להוסיף ע"ז עוד שעה אינטשעס לכל הפקות.

ובתקומיו של הכלל רוצים לעשות כן תורתה וישראלת השלום ביניכם אני גומר בברכה למתריה וגם להקהל וביחד להרב דביהכ"ג, ידידו מוקירו,

משה פינשטיין

סימן לא

עוד בשיעור מחיצה בעורות נשים

ג' כסלו תשכ"ט.

מע"כ יידי הנכבד הרה"ג מהר"ר אריה אבא לעוזני שליט"א הרב בכיהכ"ג אנסי ספרד במעמפים קבלתי מכתבו אתמול במושע"ק, והנה למעשה יראה כתורה את מה שכתבתי לידי הרה"ג ר' אפרים גראנבלאט שליט"א, אך אני אשיב לכתורה ביחס מושם הכבוד וגם לתרץ מה שהקשה עלי מאיין בא לי החשבון דסר י"ח טפחים, הנה כתבתי שם שכן הא מפורש בתוט שבת דף צ"ב ע"א ד"ה אישתחה וכן הוא גם ברשי" שם ריה אשכח, ורק לשרשב"ם בראש דף ק' ע"ב ד"ה והכוון הוא גובה האדם עם הדארון והיה נשנאו על הכתפים למפלגה מעשרה אפיקו היה גובה הלוט רקס ג' אמות כmenoם הם לא פחות מט"ז טפחים ושני שלישים ודעת הרשב"ם הוא יחידאה והותם דחו שיטחו שכן היה ראוי להצין י"ח טפחים, אבל מ"מ בשעת הדוחק כגון שאין רוצין מהחפליין יש להקל בהרשב"ם כי יש לסמוך בשעה"ד על דעת היחיד גם מציינו שהרמב"ן בחדרשו לב"ב סובר בהרשב"ם, גם אולי נשוי שלנו הם גמוכות מעט. והנה שיעור ג' אמות בגובה לפרי שחושבין לעניין מקוה הוא ע"ב אינטשעס ונמצא שאף כשייקלו כרישב"ם הוא יותר מס' י"ז אינטשעס, אבל יש שיעור פחות מוה שהוא ערך צ"ב אינטשעס דהי"ח טפחים הם ס' י"ז אינטשעס, ובדין זה אפשר שיש לילך להקל, לכן כתבתי שבעת הדוחק יש להקל על ששים אינטשעס, וכונראת שלא ראה כתורה מה שכתבתי שם.

זה בקניון גמור בלי שם קבוע זמו, שאף במקום חול לא היו יכולים לחזור ולגרשם ממש, ובפרט שכפי המשמעות בנין ביה"כ הוא שיעשה שם דברים כאלה לקרב בני ישראל לתורה ולמצוות שלא היה בכתינת הרשות למגנולי חבורת פלוני שם שניי מעשה ביה"כ, שכן פשוט וברור שאין מנהל ביה"כ רשאין לקחת בחורה מחבורת פלוני את שני החדרים שהחיקו לחפה וללמוד התורה, ובלא זה האיראי השיתות צריכין לעזרה זה את זה בעבודתן לשם שמיים ולא לסתור ומוקהו אני שישראל השлом בין יראי השיתות הרוצים לעטוק בהרכבת תורה ויראת שמיט בין בני הנערים ותהייה הצלחה במשיהם.

ובזה אני גומר בברכה להרכבת תורה ויראת ה'

טהורה.

ידידו מוקירו,

משה פינשטיין

סימן כת

שיעור מחיצה לעורות נשים

בעה"י י"ג טבת תשכ"ו.

מע"כ יידי הנכבד מאד ר' ירחמיאל פרידמאן שליט"א.

הנה בדבר המחייב אשר רק חמשים אינגדעס גוכחה ולמעלה עוד י"ג אינצעס הם חלונות חלונות פתוחות ברוחב י"ג אינצעס, וראי אין מן הנכון להחפלה שם אלא מוכראין לעשות ירעה פרוסה על כל השטח ואף לעשות הי"ג אינצעס העליונים בקניהם סמכות זל"ז וג' אינצעס ופחות שיש מקלין בויה אין זה לפני רוח הרים אדר שאן מוחין בויה מצד המחלוקת שיש מוה, אבל בביהכ"ג זה מההחפליים הרבת יראי השיתות ובני תורה אין להם להקל אף בויה ויישו ירעה פרוסה על כל השטח בגובה וברוחב.

ידידו,

משה פינשטיין

סימן ל

עוד בשיעור מחיצה בעורות נשים

עש"ק, ב' דרך כסלו תשכ"ט.

מע"כ יידי הנכבד הרה"ג מהר"ר אפרים גראנבלאט שליט"א.

הנה בכרב המחייב הרי כבר ביארתי בתשובה שצדקה להזית עד אחר הכתפים שלוחס' הוא י"ח טפחים

סימן לג

**צירוף הנוהגים להתפלל בנוסח אשכנז לביבון
שמתפלליין בו נוסח ספרד**

כ"א תמוון תש"ב.
לרב אחד.

הנה דבר בית הכנסת שמתפללים בה נוסח ספרדי וארבי משפטו שמתפללים נוסח אשכנז לעצמן בבית הכנסת זה כי בבית הכנסת זה גם שומרי תורה ויש גם רוח של תורה שלcano אין רוצחים לילך למקום אחר שאנו טוב כה, ורוצחים להעשות חכמים (מעמברות) קבועים בכל המתפללים וגם שייהו להם כל הוכחות שיש לחכמים (למעמברות) הקבועים גם להיות גאים וכדומה, ברור ופשטUroution ח"ז. איני רוצה לומר בדורותם, ברור שמלא נראה שם צרכין להעשות כי מצוה גדולה להתחבר לשומרי תורה כמו קראתו בדורותם חבר אני לכל אשר יDAO הרוי ואילך חיוב מקרא דדרבי קבלת להתחבר לשומרי תורה, ושין ברמב"ם ריש פ"ז מהלכות דעתו שכח דרכ ברייתו של אדם להיות נמשך בדורותיו ובמפעיו אחר רועיו וחרבו לפיקץ צרך אדם להתחבר לצדיקים ויתרחק מן הרשעים, ואני לומד זה הוא דוקא לצדיקים ולהחכמים גדולים ביותר דהא מדבר ציריך להתחבר לצדיקים ויתרחק מן הרשעים הרוי מדנקט שני הקיונות החשוב להתחבר הוא לצדיקים ולהחכמים, והאיסור להתחבר הוא לדשעים הרי מובן שמאלו אינשי שהם בניי ובני נמי ציריך להתחבר למי שייתר שב לימוד ממנוא דברים טובים ולהתרחק ממי שאפשר ח"ז ללימוד דברים רעים אף אם אינם רשעים ממש, ולכן אם אם ליכא רוח גדול בין שני כתבי נסיות שישיר להם להתחבר נמי יש להתחבר למי שעדרפי אף אם אינם צדיקים ממש, וכיון שהBOR לשומרי תורה הוא מצוה ודאי יותר והוא להיות חבר ממש לא רק כבוד ואורה שזה עצמו הוא קרוחון, שלכן אם האמת שבית הכנסת זה אשר批准 בדורו להתפלל שם וללמוד בהשיעורים שלומדים שם והוא מחתמת העדרפות לחורה וידאת שמים שהן שומרי תורה ורות של תורה יש להם להיות מושת עוזה חולק בזה לכל הנוסחאות הם שווין לקיום מצות התפללה ולהקדושה ויש לכל נוסח מקור על כל תיבת ותיבה, בין ע"פ הנגלה בין ע"פ הגנחר ומטעם זה איתא בירושלמי ע"פ שלחונו לכם סדר הפלות אל תשנו ממנהו אבותיהם, וכן בדברים שא"צ לומר בקהל רם ואני הרוך לומר בקהל רם יעשה מגנטגו ובדברים שנאמרים בקהל רם בין מדינה בין מדרך העולם ציריך להתפלל בנוסח הציבור, וכשהוא ש"צ ציריך לומר כנוסח הציבור אף בתפלת הלחש שלו כיוון שהוא להסדר תפלוון. והנה מתחלה כשהיו כל ישראל מאות שנים כל קהל וקהל במקומות מיוחדות היה ידוע כל מקום

ומש"ב כהריה שראה את המחיצה באיזה כיהכ"ן שرك מצד האנשים הוא 70 אינטשעס ומצד הנשים הוא רק 30 אינטשעס ידע כתריה שהגביהו הנשים וראי אינה ע"פ עצחי והרבה דברים אמורים בשם מה שלא אמרתי כי וראי יש להזכיר שזיהה שיעור המחיצה שני. אינטשעס מצד הנשים, ושמעתה שיש כתבי נסיות שמנגביהין מקום הנשים אבל לא נכוון לעשות כן ואני דן את הרובים דשם לך חוב אויל לא יכול לעשות יותר והקלו בעצמן מצד נסיוון האגדול דפרנסת ואולי קצת לשם שמים שחוובין שאם יכלו ממש ייחסו לאלאנסערווטוון ח"ז. איני רוצה לומר בדור שלא נשאלתי ע"ז. ובכיהכ"ב שלכם נראתה רוצין לעשות כראוי וליליא גם הנסיוון וכ"ש שליכא החשבון דלשש שמים. ומש"כ כתריה שאין יושבין בסמוך הוא دائית דבר טוב לעשות גם זה להוספה אבל איינו שום טעם להקטין הנגובה ממדת שיעים אינטשעס.

והנני יגידו מוקדי המקות שיישו בתקונה לא פחות מששים אינטשעס כפי הדין ושישרה השלום תמיד וגומר כברכה,

משה פינשטיין

סימן לג

עוד בשיעור מחיצה לעזרת נשים

כ"ב תמוון תש"ז

מע"כ יידי הנקבד מאדר הרוב מורה"ר יעקב ריינער שליט"א הרוב בקהלת אהוב אדר. ההני בוה בדור אשר שלח אליו יידינו החשוב מר ר' שלמה מאיד קלין שליט"א שטי טבלאות של עז יפים והם עשוין לנוי ולופני נקבים נקבים אם הם ראויין לעשות בהם מחיצה המפסקת בין עורת הנשים בבית הכנסת ובין מקום האנשים, וכנראה שהוא שם כתריה באשר בקשנו שאшиб והלכתריה, ولكن הגני משיב לכתריה במקتب זה כי לע"ד הם ראויין לעשות מחיצה באשר דרך נקבים האלו אי אפשר לבא לידי קלות ראש, וגובה המחיצה מקום שחננים עומדות הוא לא פחות מששים אינטשעס.

ונם ישחדל להשפיע שינויו שלא יבואו לבית הכנסת נשים נשואות שחן פרועי ראש שאף שלא ישםו להיות כן בביטחון וראי ישמעו להיות בבית הכנסת מוכנות ראש.

והנני יגידו המברכו שיוכל להשפיע על קהלוין לקרים לאמונה וליראת ה' بما שאפשר יותר ויותר שזה עיקר תכלית הרובים בכל זמן ובכל מקום בפרט במקומנו ובזמןנו.

משה פינשטיין